

Vstup do psychologické profese

Specializační vzdělávání v klinické psychologii

- 5 let postgraduálního studia při úvazku 1.0 (10 let při úvazku 0.5) – praxe na psychologickém pracovišti zdravotnického zařízení
- Minimální výše pracovního úvazku 0.5, jinak se praxe do atestací nezapočítává

Průběžné povinnosti:

- Pravidelná účast na skupinových kazuistických seminářích (při plném úvazku 1x14 dní, min 10 za semestr, konané na akreditovaných pracovištích)
- 1 x semestr účast přímo na IPVZ na povinném teoretickém semináři
- Dále: povinný kurz neodkladné první pomoci a seminář Základy zdravotnické legislativy, absolvování psychoterapeutického minima (abs. 200 hodin zahájeného komplexního akreditovaného PST výcviku)

Specializační vzdělávání v klinické psychologii

- Po 3 letech (plného úvazku) pak další dva roky praxe – z toho jeden rok musí probíhat na akreditovaném pracovišti a z toho:
- Minimálně 1 měsíc na psychologickém pracovišti poskytujícím péči o děti
- Minimálně 1 měsíc na psychologickém pracovišti, které poskytuje své služby psychiatrickým pacientům
- Minimálně 1 měsíc na psychologickém pracovišti lůžkového oddělení, které poskytuje své služby pacientům jiných lékařských oborů
- Plus další kurzy, semináře na získání dostatečného počtu kreditů, které umožní přistoupit k atestační zkoušce (ROR, Psychologická vývojová diagnostika...)

A další

- Specializační vzdělávání v dětské klinické psychologii
- Specializační vzdělávání v psychoterapii
 - (pozor: nezaměnit s absolvováním komplexního akreditovaného PST výcviku)
 - 24 měsíců, nutnou podmínkou je absolvování prvních 36 měsíců spec. vzdělávání v klinické psychologii a 200 hodin komplexního PST výcviku akreditovaného pro zdravotnictví
 - Seznam výkonů – nutné vést psychoterapii s klienty/pacienty “spadajícími” do konkrétního okruhu diagnóz
 - 1x semestr IPVZ kurz, povinný specializační kurz v rozsahu 5 dní
 - Komplexní pst výcvik schválený pro zdravotnictví

Na co pamatujte...

- Na papíře to vypadá děsivě, v logbooku to vypadá děsivě, někdy to vypadá děsivě na samotném pracovišti
- Ale! Během praxe plyne předatestační příprava „skoro sama“, kurzy jsou hodně přínosné, kazuistické semináře jsou nezbytné, den na IPVZ je odpočinkový 😊
- Je ale důležité si dobře vybrat pracoviště a zajímat se o podmínky, za kterých probíhá předatestační příprava na tom daném konkrétním pracovišti

Co se spíš vyplatí

- Ohlídat si **akreditaci zařízení** – obecně se udělují dva typy akreditace – pro praktickou výuku a pro teoretickou výuku, velká část zdravotnických zařízení má pouze akreditaci pro praktickou část, tudíž na kazuistické semináře je nutné dojíždět na jiné pracoviště
(pozor nástraha: může se tak stát, že je budete navštěvovat ve svém volném čase)
- Výhodnější může být pracovat v **nemocnici**, kde je více oddělení – zaměstnavatel jednodušeji uvolní psychologa na potřebné praxe
(pozor nástraha: při práci v ambulanci je nutné pak mít stáže z jiných pracovišť – zaměstnavatel může mzdu za práci jinde proplatit, ale také vám dát neplacené volno/požadovat vybrání dovolené/požadovat nadpracování hodin ze stáže na svém pracovišti/kombinovat typy uvolnění)

Nástraha – tzv. „stabilizační dohody“

- Dohoda mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, ve které se stanovuje za jakých podmínek bude probíhat vzdělávání psychologa v atestační přípravě a co za to zaměstnavatel získá

Co je důležité:

- Zaměstnavatel psychologovi umožní se vzdělávat, uvolní ho na potřebné stáže/semináře/v lepším případě poskytne finanční podporu na kurzy
- Psycholog se zaváže, že po úspěšném dokončení atestace bude na daném pracovišti pracovat dalších několik let – obvykle 5 let při daném úvazku (záleží na konkrétních podmínkách)
- Pozor – při ukončení pracovního poměru dříve, náleží zaměstnavateli náhrada (podle podmínek i návrat mzdy, která byla proplacena např. během účasti na pravidelném povinném semináři IPVZ)
- Je možné získat rezidenční místo - Rezidenčním místem je školící místo na akreditovaném pracovišti, které je spolufinancováno ze státního rozpočtu

Nástraha – tzv. „stabilizační dohody“

Na co pamatovat:

- Rozhodně **není** stabilizační dohoda pravidlem (např. v NUDZ jsou psychologové běžně uvolňováni na vzdělávání, kurzovné si hradí sami)

Osobní doporučení:

- **hledejte zařízení bez stabilizační dohody s kladným přístupem ke vzdělávání**
- **Už při přijímacím pohovoru si ověřujte, jak konkrétně probíhá uvolňování na vzdělávání a zda má dané pracoviště volné místo pro vzdělávání v klinické psychologii (často je akreditace udělena např. jen na dvě pracovní místa!)**
- **chtějte vidět podobu stabilizační dohody ještě před podpisem pracovní smlouvy**
- **Tip: pokud už začnete pracovat bez stabilizační dohody, zaměstnavatel už na její zpětné podepsání nemá ze zákona nárok (ačkoli se děje opak – vlastní zkušenost)**

Na co se ptát při přijímacím pohovoru

- Máte AKTUÁLNĚ volnou pracovní pozici pro nastoupení do specializačního vzdělávání?
- Vyžadujete stabilizační dohodu? Jaké jsou její konkrétní podmínky?
- Kde probíhá pravidelný kazuistický seminář? Pokud probíhá na jiném pracovišti, za jakých podmínek na něj budu uvolňován/a?
- Za jakých podmínek budu uvolňován/a na semináře na IPVZ, psychoterapeutický výcvik, další kurzy?
- Za jakých podmínek budu uvolňován/a na absolvování povinných stáží po absolvování základního kmene?
- Jak konkrétně bude probíhat supervize mé práce? Kdo je supervizor? Kolik dalších psychologů má na starosti?
- Tip: ideálně chtějte vše konkrétně definovat do pracovní smlouvy, pokud tomu tak nebude v předloženém návrhu

Na co pamatujte:

- Jdete PRACOVAT, práce psychologa ve zdravotnictví není DOBROVOLNICTVÍ
- Jste plně kompetentní si vyjednat podmínky práce takové, aby vám v ní bylo dobře – je to náročná práce, systém je náročný a je třeba si v něm najít vyhovující místo – to nepodceňte
- Máte nadprůměrné znalosti z oblasti statistiky, psychometriky, diagnostiky – to se moc cení 😊
- Nedoporučuji vybírat dovolenou na kurzy, semináře – je potřeba nepodcenit odpočinek – hlavně na začátku a později také!
- Najděte si pracoviště, které vás bude podporovat ve vzdělávání na všech úrovních (a to opravdu se vším všudy...ne, že si to napíšete do inzerátu, zapíšete se do spec. vzdělávání a pak se sedřete)

K zamyšlení

- Jaké jsou mé hodnoty?
- Proč chci pracovat ve zdravotnictví?
- Proč chci pracovat s dětmi?
- Co mi absolvování atestace přinese?
- Statut klinického psychologa? A co to vlastně pro mě znamená?
- Chci absolvovat atestace, abych měl/a vlastní ordinaci, kdy je péče hrazena zdravotní pojišťovnou?
- Chci pracovat jako supervizor?

Důležité odkazy s informacemi

- Popis programů

<https://www.mzcr.cz/vzdelavaci-programy-specializacniho-vzdelavani-pro-nelekarske-zdravotnicke-pracovniky/>

- Seznam otázek a odpovědí – klinická psychologie

<https://www.ipvz.cz/o-ipvz/kontakty/pedagogicka-pracoviste/klinicka-psychologie/casto-kladene-otazky>

- Seznam akreditovaných pracovišť (klinická psychologie, dětská psychologie, psychoterapie)

<https://www.mzcr.cz/seznamy-akreditovanych-zarizeni/>

- Seznam akreditovaných PST výcviků pro zdravotnictví

<https://www.ipvz.cz/o-ipvz/kontakty/pedagogicka-pracoviste/klinicka-psychologie/schvalovani-psychoterapeutickych-vycviku>

Reálný týden v praxi psychologa v předatestační přípravě na ambulantním pracovišti

- Úvazek 0.8
- Pondělí: ordinační doba: 8:00 – 18:00 (9,5 hod)
- typicky:
 - 1) dvě cílená vyšetření dětí (po cca 90-120 min) a 4 terapie (60 min)
 - 2) cílené vyšetření dítěte (cca 90-120 min), 5 terapií
 - 3) tři cílené vyšetření dítěte, 2-3 terapie (velmi výjimečně)
 - 4) 7 terapií
 - zbytek času věnujete výsledkům vyšetření, psaní zdravotnické dokumentace, psaní zpráv
- Úterý – ordinační doba: 8:00-12:30 – 3 terapie, 1 vyšetření/2 terapie, 2 vyšetření odpoledne: kazuistický seminář (1x14 dnů) 13:30-15:30
- Středa: ordinační doba: 8:00 – 18:00 (9,5 hod) – skladba shodná jako pondělí
- Čtvrtek: ordinační doba: 8:00-17:00 (8,5 hod) – skladba shodná jako pondělí, akorát o jednu terapii méně

Další frustrace ... aha ta diagnostika

Střípky zkušeností:

- Dg. Vývojové dysfázie na základě porovnání výsledků neverbálního inteligenčního testu Sonr 2^{1/2}-7 a verbální škály v S-B IV
- Ignorance intervalů spolehlivosti
- Přehnaná víra v projektivní testy
- ROR s přístupem alá věštíme z koule, signováním se zabývat nebudeme, na to není čas...

Moje doporučení

- Zopakovat si detailně vývojovou psychologii (nejen dětskou klinickou psychologii) – často chodí rodiče s trápením ohledně vývojově normálního chování
- Absolvovat kurz krizové intervence (hodí se u adolescentů a rodičů)
- Rozšířit si obzory v možnostech práci s menšími dětmi – jaké se nabízejí “dětské” pst výcviky, kurzy (já mám absolvovaný výcvik v nedirektivní terapii hrou pro děti do 11 let)
- Posilovat pocit vlastní kompetence a zároveň přijmout to, že se nečeká, že víte všechno 😊 ... ani ti supervizoři neví všechno 😊
- **Vytvořit si intervizní tým se spolužáky a SDÍLET**
- Aktivně vyhledávat supervizi
- Vracet se pro rady na katedru psychologie FSS 😊
- Památovat na to, že příběh každého dítěte a každé rodiny je jedinečný

Kazuistiky

„psychometrická kazuistika“

- V čem vám znalosti z psychometrie pomohou:
 - 1) znáte CFA, víte, jak funguje a minimálně tušíte, že nemůžeme průměrovat vše, co nás napadne, i když to vypadá z hlediska teorie nějak smysluplně
 - 2) Znáte rozdíl mezi latentní a manifestní proměnnou, znáte IRT a dokážete chápat, jak funguje testová metoda založená na teorii odpovědi na položku
 - 3) Umíte vypočítat intervaly spolehlivosti a stavět tak svůj úsudek na lepším podkladě, uvědomujete si určitou relativitu výsledku testu a dokážete s ní pracovat
 - 4) Dokážete přečíst manuál detailně a postavit svůj diagnostický úsudek na mnohem více zdrojích než pouze na tabulce norem
 - 5) Dokážete vyhodnotit nedostatky použitých testových metod v konkrétním případě
 - 6) Dokážete zhodnotit kvalitu provedených studií, na kterých stavíte své diagnostické úvahy v průběhu celé praxe
 - 7) ...

Vlastní zdroje

- Kde jsou moje hranice?
- Jak si hranice dokážu obhájit?
- Jakou potřebu kontroly nad situací mám?
- Jak jsem na tom se svou potřebou výkonu? Dokážu být trpělivý/á?
- Jak jsem na tom se schopností sdělit špatnou zprávu tak, jak je?
- Jak jsem na tom se schopností sdělit dobrou zprávu, i když „příjemce zprávy“ chce slyšet špatnou zprávu?
- Jak reaguji při nátlaku?
- Poznám, když po mě chce někdo něco nereálného?
- Dokážu zklamat a být s tím ok?

Doporučené zdroje MZ pro spec. vzdělávání v klinické psychologii

8 Seznam doporučené literatury

Doporučená literatura
BAŠTECKÁ, B., GOLDMANN, P.: <i>Základy klinické psychologie</i> . Portál, Praha, 2005.
<i>Duševní poruchy a poruchy chování: diagnostická kritéria pro výzkum: mezinárodní klasifikace nemocí - 10. revize (MKN-10)</i> . PCP Praha, 1996.
HERETIK, A., HERETIK, A. Jr. a kolektiv: <i>Klinická psychologie</i> . Psychoprof, Nové Zámky, 2007.
HORT V., HRDLIČKA M. KOCOURKOVÁ J.: <i>Dětská a adolescentní psychiatrie</i> . Portál, Praha, 2008.
HÖSCHL, C., LIBIGER, J., ŠVESTKA, J.: <i>Psychiatrie</i> . Tigis, Praha, 2004. /str. 295-603, 609-629, 643-649.
KALINA, K. a kolektiv: <i>Základy klinické adiktologie</i> . Grada, Praha, 2008.
KRATOCHVÍL, S.: <i>Základy psychoterapie</i> . Portál, Praha, 2006.
KRATOCHVÍL, S.: <i>Skupinová psychoterapie v praxi</i> . Galén, Praha, 2000.
LANGMEIER J., BALCAR K., ŠPITZ J.: <i>Dětská psychoterapie</i> . Portál, Praha, 2000.
LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D.: <i>Vývojová psychologie</i> . Grada, Praha, 2006.
PĚČ, O., PROBSTOVÁ, V. a kolektiv: <i>Psychózy: psychoterapie, rehabilitace a komunitní péče</i> , Triton, Praha, 2009.
PRAŠKO, J. a kolektiv: <i>Poruchy osobnosti</i> . Portál, Praha, 2003.
PREISS, M., KUČEROVÁ, H.: <i>Neuropsychologie v psychiatrii</i> . Grada, Praha, 2006.
ŘÍČAN, P., KREJČÍŘOVÁ, D.: <i>Dětská klinická psychologie</i> . Grada, Praha, 2006.
SMOLÍK, P.: <i>Duševní a behaviorální poruchy: Průvodce klasifikací, nástin nozologie, diagnostika</i> . Maxdorf, Praha, 2002.
SVOBODA, M., ČEŠKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H.: <i>Psychopatologie a psychiatrie</i> . Portál, Praha, 2006.
SVOBODA, M.: <i>Psychologická diagnostika dospělých</i> . Portál, Praha, 2005.
SVOBODA, M., KREJČÍŘOVÁ, D., VÁGNEROVÁ, M.: <i>Psychodiagnostika dětí a dospívajících</i> . Portál, Praha, 2001.
VODÁČKOVÁ, D. a kolektiv: <i>Krizová intervence</i> . Portál, Praha, 2008.
VYMĚTAL, J.: <i>Obecná psychoterapie</i> . Grada, Praha, 2004.

Závěrem

- Práce je to velmi zajímavá, bez stereotypu (v závislosti na pracovišti)
- Podmínky jsou náročné – najít si pracoviště, ve kterém mi bude dobře
- Aktivně se zajímat o podmínky uvolňování na vzdělávání už při pohovoru
- Pamatovat na to, že podmínky atestace postupně „plynou“
- Nepodcenit supervizi a intervizi
- pozor na “spasitelský komplex“ a přílišné nadšení
- Pokud budete mít jakékoli dotazy v průběhu dalších let, tak se ozvěte
😊